

**Előfizetési díj**

vitákra postán vagy helyben házhoz  
hordva:

|                 |         |
|-----------------|---------|
| Égész évre      | 12 frt. |
| Félévre         | 6 „     |
| Negyedévre      | 3 „     |
| Egy óra helyben | 1 „     |

Videkről egy hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

# KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Használt használt garmond sor 6 kr. ára  
helyegj minden hirdetés után 30 kr. Nagyból  
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is  
nyújt a kiadó hivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos (Wollzeile 22), Haas  
stein et Vogler  
Wien  
Wallfischgasse nr. 10.

Nyitlertéri cikkeik

garmond sora után 25 kr. füstendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések  
küldendők.

Szerkesztői szállás:

Belső-szénutca 16. szám, hová a lap szellemi részét illető  
közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Késziratok nem adnak vissza.

## ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

### „KELET”

politikai és közgazd. napilap  
1873 utolsó negyedére.

A „KELET” előfizetési ára:

|                |         |
|----------------|---------|
| Egy évre       | 12 frt. |
| Félévre        | 6 frt.  |
| Negyedévre     | 3 frt.  |
| Egy óra        | 1 frt.  |
| Egyes szám ára | 5 kr.   |

A lap szétküldésénél előforduló zavar  
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra  
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben pos-  
tai utalvánnyal, kiadó Stein János könyv-  
kereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után  
tiszteltelplédánnyal szolgálok.

A „KELET” kiadóhivatal

## A választások küszöbén.

Kolozsvár, 1873 oct. 8.

A választás szabadságának részünkről fel-  
tétlen hívei vagyunk s polgártársaink törvény-  
adta jogának független gyakorlását, minden  
körülmények között tiszteletbe kívánjuk tar-  
tani. Undorral fordulunk el a tolatkodó capa-  
citatiók, a pisikái vagy morális kényszer s  
mindenféle ellenpárt alaptalan rágalma-  
zásának s ez által a választó polgárok szá-  
mának mystifikálásának nyomorult fegyvereitől.  
Megvagyunk mélyen győződve a felől, hogy  
népünk közt a nagy mérveket öltött corrup-  
tio terjedése első sorban az aljas eszűkötök  
használatának következménye, mert ez által  
polgártársaink közül sokan jobb meggyőződés-  
ük utjáról eltántorultak s bodulva mennek  
amaz álvezérek után, kik elég lelkiismeretle-  
lenek jóhiszemű polgártársak kérészekkel bi-  
zalmát s megvásárolt szavazatát, nem a szó-  
nyegen forgó közérdek javára, hanem eljá-  
szott jó hírnevük s polgári becsületük reha-  
bilitációjára, nagyraívágásuk s legtöbb esetben  
egy vagy más hivatal utáni áhítózásuk kié-  
gítésére zsákmányolni ki. Az elbódított vála-  
ztók, legtöbb esetben, csak akkor ábrándulnak  
ki, midőn félrevezetésük gyümölcseinek ke-  
serű ízét érezni kénytelenek, de saját érde-  
kük ellen elkövetett hibáikat helyre hozni

már többé vagy éppen nem, vagy csak későn  
s lassan lehet...

Kolozsvár várossa polgárságára nézve is  
egy ily válságos pillanat közelg, melynek ered-  
ményei városunk egész jövődjére messzire  
kihatók. Meggyőződésünkhez híven nem cze-  
lünk a fentebb jelzett nyomorult fegyverek  
egyikéhez se nyulni most sem; hagyjuk azt  
azoknak kiknek nincs bátorságuk a választó  
polgárság bizalmának önkéntes nyilvánulását  
bevárni, hanem mint megannyi házalók, sza-  
vazatokat koldulni járnak egyik polgártól a  
másikhoz s a legközelebbi kudarc után is  
szitják a felekezeti gyűlölkedés és pártviszály  
tűzét, feledve, hogy annak lángja igen hamar  
főlemésztheti városunk közjavát és nyugal-  
mát; feledve, hogy az a regime, melyet városunk-  
ban halottainál újra föl akarunk névelni, tá-  
masztani, megint oly szégyenletes véget ér-  
ne mint a Schmerling korszakban, melynek  
temetése alkalmával, midőn az addigi vezér  
arra dicsőeneket akart zengen, a képviselő tes-  
tület, mint egy ember állott föl s a vezér aj-  
kain elhalt a szó... Historia est magister  
vitae!

Mi bizunk polgárságunk józanságában,  
hogy ama szomorú idők visszaidézése kezét  
nem nyújt s nem engedi magát vezetni oly  
emberek által, kiknek elvűségük csak olyan,  
mint egy rongyos köpenyeg, melyet az idő kü-  
lönöző járása szerint fölvesznek vagy levet-  
nek; kik kacsintanak jobbra is balra is, kik-  
ről még azt se lehet tudni, ha vajon alkot-  
mányos érzelműek-e, vagy adandó alkalommal  
készek volnának minket újból egy szebeni land-  
tagba bevezetni... A kiros nem illenek e  
szavak, ne vegye magára.

És ezzel rövidke cikkünkbe is végez-  
hetnők, ha nem éreznők magunkat erkölcsileg  
kényszerítve, K. Papp Miklós urhoz, válaszul  
tegnapi lázító vezércikkére, néhány komoly  
szót intézni, melyből ha ő érteni nem akar,  
értse nek mások.

Azt állítja, hogy a szervezkedés „szán-  
dékosan és mesterségesen” halogattatott. Igaz,  
de ki által? Kik állották útját annak, hogy  
a képviselő többsége által már ez előtt két  
évvel megállapított szabályrendelet életbe nem  
léphetett s bekövetkezett városunkra nézve azon  
szégyenletes eredmény, hogy a szervezkedés  
terén egész hazánkban a legutolsó lett? Avagy  
nem azok-e, kik serti anbitiójuknak készek  
és képesek voltak a város addigi nyugal-  
mát áldozatul dobni; kik mesterségesen ki-  
gondolt akadékoskodások, tiltakozások, a kormányhoz  
újra meg újra intézett appellatiók, felekezeti  
cikkeik szervezése, a vallásnak és politikának  
összekeverése s több eféle gyönyörűséges fac-

ritá. „Oh!” gondolá magában a sokatszenvedett nő,  
„ki már ott lehetne!”

Mély csend állott volt be! Végre Wallden ka-  
lapját vette s az ajtó felé közeledék.

— Kérlek szépen, — szóla Mária Lujza, —  
ne menj el ma este többet hazulról, — gondolko-  
zunk komolyan mitévők legyünk!

— Már eleget gondolkodtunk a felől, hogy nincs  
pénz házuknál! Nehány barátom várakozik reám —  
s ördög vigye utolsó pár talléromat, ha nem tudnak  
másokat csalogatni magukhoz.

— Nem, nem, az istenért ne menj! Mit mon-  
danak majd, azok kik ily órában látnak távozni  
hazulról! A báltermet már rég bezárták azóta.

— Hát ki akar bálterembe menni? Egy is-  
merősömhez vagyok meghíva, ki szobájában ad egy  
kis estélyt nőtlenek számára, — ez az egész!

— De hisz te nem vagy nőtlen már édes  
Wallden! — szóla élénken Mária Lujza, s azonnal  
igyekezett egy kis gyöngédséget vegyíteni hangjába.

— Fájdalom nem! hanem azért ez nem tar-  
toztat, hogy vig vendégségben részt vegyek.

Mária Lujza kért, könyörgött hosszasan; mind  
hasztalan!

Wallden eltávozik.

Minő órákat élt le most a szerencsétlen fi-  
atal hölgy! A szobájában alá s fel járva, átfutá most  
képzeltben azon négy évet, mely elváltását őt azon  
csendes nyugodt időszakból, midőn még észrevétle-  
nül élt a kis erkélyes padlás-szobácskában.

tiok által a szervezet keresztül vitelét mind-  
eddig lehetetlenné tették.

És mit mondjunk K. Papp Miklós ur  
azon izgatott denuntiájára, hogy „az utóbbi  
évek Kolozsvárt az elszegényedés örvényébe  
sodorták s ezért a felelősség az eddigi képvi-  
selet vállaira neheztül.” Ha e denuntiában a  
lepparányibb igazság rejlenék is, a felelősség  
ezért őt is éppen úgy terhelné, mint bárki más-  
t mert hiszen az állítólagos elszegényedésnek so-  
ha sem állotta útját a képviselőtestületben,  
mely szerencsésnek tartotta magát őt évek  
hosszu során át tagjai között tisztelhetni. El-  
lenkezölég számokban kimutatható tény az,  
hogy a Schmerling korszakban, az akkori veze-  
tés alatt adósságokba merült Kolozsvárnak jó-  
vedelmei a közelmúlt években megkészszerződ-  
tek s a város emelkedése, a kor követette újabb  
intézmények életbeléptetése, a materialis és  
intellectualis gyarapodás érdekében több lépés  
történt, mint az előtt évtizedek alatt. Igaz,  
történhetett volna még sokkal több is, hiszen  
a képviselőtestület eddigi többsége is gyarló em-  
berekből állott, de mindazonáltal azon nyugodt  
öntudattal teszi le mandatumát választói kezé-  
be, hogy a mit az idő és körülmények enged-  
tek — a legjobb akarattal — megtenni igyeke-  
zett mindent s mindennek felett magát mellékes  
tekintetek és érdekek szolgálatába nem aláta  
meg soha, hanem elveihez híven haladott azon  
úton, melyen — hite szerint — a város javát  
sok tekintetben előmozdította.

Azzal is mystifikál K. Papp Miklós ur  
hogy a város mostani tisztviselőit úgy mutatja  
be, mint a képviselőtestület eddigi többségének  
kreaturáit. Pedig nagyon jól tudja, hogy a tiszt-  
viselőket nem a képviselőtestület, hanem az összes  
választó közönség bizalma állította he-  
lyükre s ha vannak közöttük a kikben meg-  
csalatozók, tulajdonítsák a választók önma-  
guknak. Mi ez alkalommal, noha megvagyunk  
győződve arról hogy közöttük igen jóra való  
emberek vannak, az egész felett ítéletet mon-  
dani nem akarunk; arra a megalkotandó kép-  
viselőtestületet bízott.

De nyilván a bűnös hanyagság vádját  
emeljük K. Papp Miklós ur ellen, hogy ha  
tudomása van róla, miért halgatta el azon  
„vérszívók” neveit. kiknek körmei közül  
Kolozsvár várossát kiszabadítani hívja föl vá-  
lasztó polgártársait. Hiszen a képviselő testü-  
letben volt elég alkalma fölemelni szavát ez  
állítólagos rablók ellen s mozgásba hozni ve-  
lők szembe a büntető igazságszolgáltatás gé-  
pezetének kerékét. Miért nem tette ezt, ha  
most a választás küszöbén, ily denuntiátora  
indítva érzi magát? Valóban mélyen el-  
szomorító jelenség, midőn a sajátjának egy or-

Égész jövő tele boldogság- és fényvel, állott  
előtte; de szíve, a hiúság és nagyraívágás nemie-  
len szellemétől ostromolva eltaszítá magától e cse-  
neden, nyugodt életet, hogy a boldogságnak egy képzelt  
árnyát ölelje keblére, mely soha, de soha nem fog  
megvalósulni.

És hová vezetett őt most kevélysége, fényűzési  
vágya? A fájdalom legborzasztóbb tömkelegébe,  
melyből nem látott menekülést.

Mert most már történnék bármi, Wallden nem  
térhet többé vissza. Semmi, sem szerelem, sem ál-  
dozatok, sem vesztések, még a legborzasztóbb sze-  
rencsétlenség sem vala képes már többé szenvedélye  
rohamát, megakadályozni. A míg csak egy részeca-  
ke volt a veszendő jószágából, addig meg nem nyug-  
szik ő. Hová forduljon gyermekével, beteges anyjával?  
És hogyan fognak most azok is itélni róla, kik egy-  
kor irigyei valának? Bizonyosan diadallal nézendik.  
ha ő isten tudja minő állapotban tér vissza  
közéjük! Igen, igen, isten tudja minő állapotban —  
mert azt e perczben, e borzasztó helyzetében meg-  
maga sem láthatja előre.

És egyetlen barátját, kire bízhatta volna ag-  
godalmait, s ki tanácsa által tán segélyére leendett;  
a sem vala többé, örökre oda lett! Karoline bárónő  
még az első évben, Mária Lujza elutazása után  
meghalt.

A báró eladta Segerstadtot. Sehol semmi ki-  
nézés, egy bizalmas körre. Ez is nehéz csapás volt  
rá nézve! Hogy anyja előtt panaszkodják, e gyöngéd  
és okos anyja előtt, kinek mindig intései ellen csele-

ganuma, magasztos hivatásáról megfellekedve, a  
korteskedések ily eszközökhöz nyul!

Legyenek meggyőződve polgártársaink a  
felől, hogy nincs közöttünk egyetlen egy is,  
ki a város közérdekének mezején a fogyat-  
kozásokat, mulasztásokat, vagy éppen visszaélés-  
seket leleplezni akarná. E so ok irójának a  
szervezkedés ügyében utógondolata nincs, a  
kierőszakolt rehabilitatio szükségét nem érzi  
és semmiféle városi hivatal után nem áhito-  
zik: de akarja s akarjuk mindnyáján, hogy a  
szervezés által városunk többről-többrre, jobb-  
ról-jobbra haladjon előre s hogy erre kilátá-  
sunk lehessen, akarjuk, hogy városunknak oly  
képviselő s majdan tisztviselői kara legyen,  
melynek minden tagja értelmes, önzéstelen  
b zgalmu s mindenek felett oly egyén, kinek  
multjához a gyanunak és erkölcsi  
szenynek még csak árnyéka sem fér-  
het s így a mult valóban kezessége  
lehet a jövőnek.

Erre fogjunk kezét. Tegyük félre min-  
den mellékes tekintetet és személyes érdeke-  
ket s tudjunk felemelkedni polgári küldetésünk  
magaslátára, mely a küszöbön álló választás-  
nál nem lehet egyéb, mint hogy a vála-  
ztási urnától azon megnyugtató öntudattal vonul-  
junk vissza napi foglalkozásaink zajtalan kö-  
rébe, hogy polgári kötelességünket, városunk  
közjavára, híven s lelkiismeretünk legjobb su-  
gallata szerint teljesítettük. Magatartásunktól  
sok, nagyon sok: városunk jó hírneve, be-  
csülete, fölvirágzása, egész jövődjé függ!!  
S-s.

— Ausztria-Magyarország s Oláhország közt

a berlini félhivatalos „Deutsche Nachrichten” „ösz-  
szeesküvést” fedezett föl, melynek részleteire vonat-  
kozálag a mondott lap a következőket írja: Oláh-  
országból jól értesült forrásból oly híreket vettünk,  
melyek szerint ott több tekintetben bonyodalmakra  
vezethető dolgok készítettnek elő. Ausztria-Magyar-  
ország már több ízben megkísértette a fontos Ojtoz-  
Petrilla- és Boitza-szorosok birtokba vételét, s ujab-  
ban ismét fölvette az ide vonatkozó alkudozásokat.  
Az oláh sajtóban kezerül harez támadt ezen szoro-  
soknak átengedése ellen, mely harcban az ellenfél  
joggal hivatkozott arra, mi zerint Oláhország min-  
den érdeke, s pedig mind katonai, mind nemzet-  
gazdasági tekintetben, egyenes ellentétben van ezen  
óhajjal. Ha Oláhország ezen szorosokat átengedi  
Ausztria-Magyarországnak, ugy az előbbi, nyugati  
szomszédjával történhető összeköttetés esetén, föltét-  
lenül Ausztria-Magyarország inváziójának tétetnek  
ki, s így a védelmi háboru kulcsát elvesztené, mely-  
re már a természetből is utasítatik. Ezen hadi te-  
kintetekhez járultak a kereskedelmi, melyek abból

kedett, arra Mária Lujza még mindig igen büszke  
volt — s ugyan mire is vezetett volna az? Csak vi-  
tatkozta volna, de az anya, olvashatott leánya szí-  
vében, ha nem is öltözteté szavakba megbánását.

Egészen beborult; sötét felhők gyűltek a lát-  
körre s csendes eső kezdé az ablak üvegeket csap-  
kodni. Mária Lujza hallgatódzva tekintett ki az ut-  
czán, az órák századoznak tetszettek, semmi nesz  
nem volt hallható.

Bémet a mellékszobába s fia ágya előtt  
térde omlott. Forrón, keble mélyéből imádkozott  
nyugalom — és bátorságot.

Istenhez könyörgött, hogy e kedves, szeretett  
gyermek kedvéért, hasson lelke homályába a vilá-  
gosságunk bár egy sugara, hogy mutassa neki az  
utat, melyen haladnia kell.

Erőt merítve, kezdte a többi szobákat rendre  
járni. A feltehető lehetőségeket számítá magában.  
Idegen-től kölcsön venni? Lehetetlen! különben is  
Wallden mondá, hogy e segédforrást kimeríté már.  
Voltak értékes tárgyai, melyeket zálogba leheté ten-  
ni, drága ékszerei. Ez lehete menedék, de oh! mi-  
nő gyalázat, ha köztudomásra jut s hogyan lehet-  
ne az másként egy ily helyen! Irni haza s választ  
várni onnét, igen sok időt venne igénybe; külön-  
ben is Wallden nem rég kapott pénzt hazulról, az  
utolsó, mit a háza utazására valahogy összekapar-  
hattak számukra.

(Folyt. köv.)

## „KELET” TÁRCZAJA.

### Két erkély-szobácska.

Regény, két kötetben.

Írta: Flygaré-Carlén Emilia.

Második kötet.

XXII.

(Folytatás.)

— És most minden segédforrástól, de egészen  
meg vagyunk fosztva! Nincs semmink több?

— Ugy látszik, ha csak nincs még neked más  
eltett kincséd is, melyet minden esetre, csak is az  
általam nagyon bőkezűen szabott tü-pénzből gyűjt-  
hettél.

— Az alig volt elég arra is. Ez az összeg  
egy kis tőkének volt maradványa, melyet még azon  
időben tettem volt félre, midőn magam rendelkez-  
tem vagyonom felett.

— Más szókkal, azon boldog időben, midőn sza-  
badsgommal rendelkezhettem én is, a midőn ugy  
életem, a mint nekem tetszett, s nem valék azon kel-  
lemetlenségnek kitéve, türelmem vesztetni azon si-  
ránkodások miatt, melyeket a házasság tartott fenn  
számomra. Ah, azok szép idők voltak!

Mária Lujza, nem felelt, szemei az éjszötletében  
az eget keresték, mely szürke látóját a földre bo-

állnak, hogy Oláhország nagy átmeneti vámot szedhet be a Magyarországból kivitt gabona- és nyers terményekért, mert a kivitel a fekete tengerig vezetett útját Oláhország egész hosszán át volt kénytelen venni.

Jövőre azonban ezen ut nagyon megrövidülne, így az állam vámberétele jelentékenyen kevesebb lenne. Ezen pillanatnyi izgatottság dacára azonban még is azt lehet hinni, hogy az illető törvényjavaslatot az oláh kamara elfogadja, s pedig azon oknál fogva, mivel Ausztria-Magyarország igen nagy engedményeket tett az oláh kormányának, s teljes támogatását ígérte azon esetre, ha az oláh kormány a portától való szándékolt adómegtagadással és függetlenségi nyilatkozattal föllépne. Az adónak ezen fölmondása forrásnak szerint, igen közeli kilátásban van, s Károly fejedelem már hosszú időtől fogva ezen eszhetőség szemmel tartása miatt azon volt, hogy az oláh hadsereget jól kiképezze, szervezze s új hátultöltőkkel és vontassóví ágyúkkal ellássa.

Ezen egész leleplezés csak mint kuriózumot közöltük, hogy véldát idézzünk, mily furcsaságokkal foglalkoznak a berlini sajtóírók, mikor egyéb dolguk nincsen.

— A határörvidéken tapasztalható izgatáshoz a pesti román „Federatiunea” is, melyet Román Sándor képviselő szerkeszt, hozzáadni siet a maga járulékát. Hogy mily hangon lehet ma már izgatni a magyarság ellen, arra szolgáltatassan bizonyítást a „Federatiunea” következő sorai:

„Mi a világ leghősiabb népének utódai, a mai Európa összes lakossága egy harmadrészenek törzsrökönei, örökös rabjai lettünk egy maroknyi népnek, mely csak a mi erőnk és a mi vagyonunk segítségével kerülte el a halál örvényét, mely már ismétleten fenyegette. Most az éhség, a csapások eme legborzasztóbbika kopogtat ajtónkon és a helyett, hogy a reánk kényszerített kormány a nép nagy terhein könnyítene, adóvégrehajtókat küld ki szerte az országba, kik a szegény embert utolsó léteszközétől megfosztják. Önkény, kényszer és erőszak törvénygyé lettek, és míg mi papíron a magyar állam román polgárait szerezelmük, tényleg nem vagyunk egyebek, a magyar zsarnokok és despoták nyomorult helotáinál. A magyar kormány a legborzasztóbb módon bebizonyítja nekünk, hogy velünk szemben kötelességeket nem, csak jogokat és kiváltságokat ismer.

Rendelkezik vagyonunkkal és vérünkkel, elrabolja tőlünk egyéni és nemzeti szabadságunkat, sérti jogainkat és szokásainkat, ránk erőszakolja a magyar nyelvet és mindezen önkényből még akkor sem enged, ha minket éhséggel és szükséggel és minden képzeltétlen nyomorral lát küzdeni. Legfőbb ideje, hogy számot vessünk magunkkal és kérdjük magunktól, vajon mennyire terjedhetnek kötelességeink oly állam irányában, mely velünk szemben semmi kötelességet sem akar elismerni?”

Ugy látszik, minden nap újabb adatot nyújt annak bebizonyítására, hogy a rendes alkotmányos eszközök nem elegendők ez izgatás lecsillapítására.

— „P. N.”-ban az új kölcsönre nézve a következőket olvassuk:

A magyar államkölcsönre vonatkozólag a „N. Fr. Presse” vasárnapi száma ismételve azt közli, hogy a Rothschild-csoporttal való tárgyalások sikerteleneknek bizonyultak be, a mennyiben most már csak a pillanatnyi szükséglet fedezéséről van szó. Minthogy a „N. Fr. Pr.” e közlésében megint ránk hivatkozik, figyelmeztetnünk kell, hogy már múlt szombatn előadtuk az ily hivatkozás adatait, s a „N. Fr. Pr.” állításával szemben ismételtük, hogy hiteles forrásból vett híreink szerint, a Rothschild-csoporttal való tárgyalások nemcsak sikerteleneknek nem bizonyultak, hanem céljukra nézve sem változtak. Azt hisszük, hogy már közelebb bővebb részleteket tudhatunk.

## Évi jelentés

a kolozsvári tudomány-egyetem szemkóródájának működéséről.

1872-ki apr. 8-tól — 1873-ki apr. 27-ig.

Közi:

Schulek Vilmos tr.,  
egyetemi szemésztanár.

### Történeti bevezetés.

A kolozsvári egyetemi szemkóróda a Karolina országos kórház szemesztályából és a kolozsvári országos szemgyógyintézetből nőtt ki.

1848 előtt egy erdélyi országos szemorvos, ki M. Várhelytől lakott és az országos pénzalapból 600 pfnyit évi fizetésben részesült, volt megbízva, hogy utazási napi díj, fuvar és a szegény szembetegeknek rendelt gyógyszerek költségeinek az ország általi megtérítése mellett, az ország egyes részeit meghatározott és közhírrel tett időben utazza át, rendeljen és végezze a szükséges műtételeket. Az utolsó utazó országos szemorvos, Csipkés tr., 1850-ben történt halála után az akkori katonai és polgári kormányzás az államot megszüntette és helyette 4 állandó országos szemgyógyintézetet alapított az ország különböző részeiben, mindegyiknél a kincstári pénzalapból 300 pfnyit orvosi díjt, 400 pfnyit első felszerelési összeget és 700 pfnyt az évenkénti betegápolásra állapítván meg.

Igy nyílt meg Kolozsvárt az országos szemgyógyintézet 1854 május 1-én Nagel Emil tr., orvossebész tanár vezetésével a Karolina kórházzal kapcsolatban.

A M. Várhelytől, Brassóban és Nagyszebenben fellállított többi 3 szemgyógyintézet csak nyáron (május — szeptember hónapokban) állott nyitva, de a Karolina kórházzal kapcsolatban állott orvossebész tanintézet csakhamar szükségessé tette, hogy a szemgyógyintézet az orvossebszerek tanítása céljából a tanév 10 hónapjában nyitva álljon, minél fogva elrendeltetett, hogy télen 4, nyáron 8 ágy álljon az intézet rendelkezésére. A tanításért a kezelő tanár az orvossebész intézet után külön 300 pf. díjt kapott.

1857-ban addig magán alaphoz fennálló Károlynakórház országos közkórházzá nyilvánították a bécsi minisztérium által és kárpótlással azért, hogy ez időtől fogva minden jelenlévő beteget felvenni köteleztetett, minden betegről egyegy ápolási napért 42 ujrt. szedhetett be, szegényekért az országos pénzalap fizetvén a nevezett díjakat, mely rendelet a Karolina kórházzal kapcsolatos szemgyógyintézet betegeire is kiterjesztetett: ez időtől fogva a szemgyógyintézet betegei ápolására rendelt 700 pf. a kincstári alaphoz csak annyira vethetett igénybe, a mennyiben az ápolási díjak, vagy ezek helyett az országos pénzalapból vett kárpótlási díjak nem voltak elegendők a költségek fedezésére. \*)

1869-ig a kolozsvári szemgyógyintézet a Karolina orsz. kórház-épületében (?) volt elhelyezve és az ezen kórházzal kapcsolatos orvossebész tanintézethez csatolva, úgy, hogy a nevezett tanintézet sebésztanár egyúttal a szemgyógyintézetben szemészetet is tanított és a szemgyógyintézet orvosi főnöke is volt. A szemgyógyintézet ezen kettős viszonya a tanintézethez és a kórházhoz lehetséges tette, hogy több szembeteg is ápolassék, mint a mennyi a tulajdonképeni szemgyógyintézetben elfért; ezek ugyanis a kórház sebész osztálya címén tartattak el, míg az orvosi kezelésre nézve a sebésztanár vétetett igénybe.

A szembetegeknek különválasztása a sebészeti esetektől égető szükségké lett és Brandt József tr., 1868 ban kinevezett sebésztanár közreműködése folytán kereszttől is vitetett akként, hogy a Karolina-kórház céljaira kibérelt Engel-féle ház első emelete egészen a szembetegek számára 12 ágygyal rendeztetett be. Ezen külön álló intézet viszonya a Karolina-kórházhoz és a sebész tanintézetéhez a következő 3 év alatt olyan volt, hogy a tanintézet sebésztanára a külön elhelyezett szembetegeket is kezelte, a melyek számára rendelt 12 ágyból 6 az eredetileg önálló szemgyógyintézethez tartozott, 6 pedig a Karolina-kórház szemesztályát képezte és ezen kórház költségén láttatott el; a tanár a szemgyógyintézet rész főnöke volt és azért a kincstári pénzalapból 300 pf. huzott, a kórházi részt mint kórházi főorvos vezette a kórházi igazgatóság alatt és az egész szembeteganyagot szemészet tanításra használhatta, a miért a tanintézet részéről sebésztanári fizetésén kívül még egy tanintézet tanár fizetésének felét (eleinte 500, később 750 o. é. ftot) kapta.

Ezen viszonyok állottak fenn és maradtak még 1/2 évig meg, midőn én 1872 telén szemésztanárrá neveztettem ki az orvossebész tanintézetnél, melynél a sebészettől különválasztott tanszék rendezésére szított azon időben, tekintettel a tervezett és nem sokára fel is állított egyetemre. De 1872 őszén, midőn a kol. tud. egyetem tényleg fellállított, lényegesen változtak a bonyolódott viszonyok az által, hogy az eddigi országos szemgyógyintézet megszűntetett, s helyette az egyetemi tanításnak megfelelőbb szemkóróda, gazdasági összefüggésben a Karolina orsz. kórházzal léptetett életbe.

Igy a kolozsvári orsz. szemgyógyintézet 18 évi fennállás után megszűnt mint ilyen létezni, és beolvadt az egyetemi szemkóróda. Tanárai és orvosi kezelői voltak 1854—1868-ig Nagel Emil tr. 1868—1872 teléig Brandt József tr., 1872 őszéig Schulek Vilmos tr.

Az egyetemi szemkóróda 1872-ki november és decemberben az Engel-féle házban rendeztetett be azon terv szerint, melyet—tekintettel a meglevő korlátot parancsoló viszonyokra, de tekintettel másrészt az egyetemi tanítás és a betegkezelés okvetlen szükségére — a nagym. vallás és közokt. minisztériumnak benyújtott volt. Az új egyetemi szemkóróda helyzete a Karolina kórházhoz úgy szabályoztatott, hogy a közokt. minist. fizette a 2700 frt. menő átalakítást, adott tankészletek beszerzésére 1200 frtot, míg a belügyminisztérium az eddig az orsz. szemgyógyintézet ápolási költségeire fordított évi 700 frtot a kóródnál meghagyta, a Karolina-kórház pedig saját alapítványi kamataiból fizette a betegágyak létszámaak 24-re emelését és fizeti ezentel a betegápolás költségeit, a mennyiben azok a betegetől

\*) Ez adatok az 1872-ig fennállott erdélyi egészségügyi tanács ülésének jegyzőkönyvéből vannak merítve, melyekbe a betekintés azon tanács utolsó elnöke, Bakonyi József tr. ur, mostani Karolina kórházi h. igazgató szíveségének köszönöm.

felvett 42 o. é. krnyi napi díjból és az említett 700 frt. járulékból ki nem telnének, mely elvállalt kötelezettség, a mellett, hogy egy beteg ápolása és kezelése egy napra 1 frt. o. é.-nél többbe kerül, a Karolina-kórházpénztárát évente talán 3000—4000 frt-tal fogja terhelni.

Jelenleg az egyetemi szemkóróda még a Karolina-kórházzal és annak a belügymin. hatósága alatt álló igazgatóságával van összefüggésben, de a viszony egészen tarthatatlan, és az egyetem jövője érdekében okvetlen szükséges, hogy a kóróda orvosi főnöke működésében független legyen oly közegektől, melyek a tanítás terén kívül állanak, értem a kórházi igazgatóságot és annak előjáróját, a belügyminisztériumot.

Ezen alapbeli hiány most azonban lényeges fennakadást nem szül, mert a jelenlegi kórházi h. igazgató, Bakonyi tr., szíves előékenységgel viseltetik a kóródi betegek szükségletei iránt.

### A szemkóróda berendezése és működése.

Az Engel-féle, az óvárban a barátok tere sarkán álló, emeletes házat egészen a szemkóróda foglalja el és így külön álló intézetet képez, mely újabb gyökéres javítások folytán a látogatóra csín tekintetében is elég kellemes benyomást tehet.

A kapubejárás a víutca felől van. A föld szintet utcazi 8 ablakával a rendelkezésre jelenkező szembetegek váróterme, a tágas és szélszerűen berendezett tan- és egyúttal rendelő terem, a tanársegéd Feuer ur laka és a szolga kapumelletti lakása foglalják el. A tanársegéd laka külön ajtó által a lépcsőházzal és az emeleti betegszobákkal áll összeköttetésben, hogy szükség esetén éjjel is a betegek segítségére lehessen. Ugyanezen célra a lépcsőház egész éjjel gázlámpa által van világítva.

Tágas lépcső vezet az emeletre, mely csak a fekvő betegek számára van fentartva. Itt 5 szobában 10 utcazi ablakkal, 23 betegágy és 2 ápolónő ágya foglal helyet, melyek szükség szerint még négy beállított ágygyal szaporíthatók; 12 férfiak, 9 nők számára és 2 egy külön szobában, hol a nagyobb figyelmet és elkülönítést szükségű betegek helyezhetők el.

Két ápolónő van éjjel és nappal a betegek körül. A szobák összes térfogata 15072 négyzetláb, miből egy betegre 655.3 köbláb levegő jut. A szellőztetés az ablakokban alkalmazott készülékkel az időjárás szerint különböző fokban folytonosan eszközölhető. Ablak-függönyök és táblák a szembetegek számára különböző fokban szükséges elszűkítést kényelmesen engedik meg, de a bejáró ajtók előtt is függönyök, alól ólmagolyócskákkal megnehezítve, akadályozzák, hogy ajtónyitáskor hirtelen nagyobb mennyiségű fény essék a betegekbe. Azonkívül a készülékben levő nagyobb számú spanyol falak megfogják engedni, hogy némely nehéz betegek ágya teljes sötétségben tartassék, a nélkül, hogy a szobában levő valamennyi beteg ebben osztozni legyen kénytelen. A négy nagy szoba légfűtéssel bir, mely egy központi calorifére által eszközöltetik, s a külön szoba jó cserél (svéd) kályhával bir. Székletelekre az ágyhoz kötött betegek lapos fatálcákat, a szobában járók szobaárnyékszékeket, s az üdülő betegek a folyosó végén levő árnyékszékeket használják.

Az emeleti, az udvarra néző folyosó deszkázattal van kerítve, melyben magasan beillesztett ablakok terjesztnek mérsékelt, függönyök által szabályozható világosságot. Itt sétálhatnak a gyógyult, de még fényhez csak lassan szokó szembetegek. Az étkezés a Karolina kórház konyhájából történik, az ágy- és fehérműtő szinte a Karolina-kórház szolgáltatja, s mindkettő elég tisztességesnek mondható. A gyógyszerket a helybeli négy gyógyszerár szolgáltatja, egymással 4 hónapi időközökben váltakozva. Rendszeres orvosi látogatás 3 történik naponta, reggel és este a tanársegéd által, délből oktatással egybekötve a tanár által. Rokonok és ismerősök déljután bocsáttatnak a betegekhez. Gond fordítottat arra, hogy nehéz és nyugalmat kívánó betegek más beteg látogatói által ne háboríttassanak.

(Folyt. köv.)

## Külföldi szemle.

Kolozsvár, oct. 8.

Paul Bouchard beaumei maire látogatást tett közelebről Thiersnél, midőn ez utjából ismét Párisba érkezett vissza. Ez alkalommal az ország politikai helyzete képezte a beszélgetés fő tárgyát. E beszélgetést Thiers-rel következőleg adja elő polgártársainak Bouchard:

Thiers ur a lehető legjobban érzi magát. Távol attól, hogy utazása kifárasztotta volna, a rokon-szeny és szeretet tanúbizonnyítékai, melyekkel eddig találkozott, mintha néhány évvel megfiatalították volna.

Ma ép úgy, mint decemberben, azt állítja, hogy a monarchia lehetetlen Francziországban; és hogy azt a mostani nemzetgyűlés szervezete által megállapítani akarni ép oly oktalani mint bűnös dolog volna.

Oktaian azért, mert nem lévén kilátása arra, hogy fentarthassa magát, a monarchia proclamálása a legeszevesettebb kalandnak volna tekintendő.

Bűnös azért, mert a súlyos körülmények közepe, melyekben most Francziország van, senkinek sincs jogában, hogy egy államformát erőszakoljon rá, mielőtt azt meg nem kérdezte.

Thiers ur nem sokat látszott törődni a monarchista urak által czélba vett megoldással.

Ha nem sikerül e megoldás, — terveik és kilátásaik hosszú időre megsemmisülnek.

Ha sikerül, a mi Thiers ur nézete szerint szerfelett valószínűtlen, ez csak is egy roppant csekély többséggel lehetséges és akkor minő lesz az uralkodó helyzete, mely nem bir semmi győkörrrel az országban, midőn a választók akár általános, akár pedig részleges választások alkalmával fel fognak hivatni, hogy meghatalmazottakat küldjenek a kamarába?

Az uralkodó kétségkívül megfogja gazdagon jutalmazni a Frohsdorfi buzgó záradokokat és utasokat az által, hogy egyiket lovászmesternek, másikat fő ajtóállónak, a harmadikat fővadászmesternek, a többieket hercegeknek, grófoknak, marquisnak és báróknak nevezi ki. Nagy fizetések is lesznek bűn.

De hát azután? Mit fog mondani az a jó nép, mely most annyira demokratikus érzelmű? Azt hiszik talán, hogy most rögtön a király jó népévé fog lenni, mint a hajdani időkben volt?

Fontos kérdés ez, melyet jól tennék a monarchia kedvelői, ha éretten megfontolnák, mielőtt vakmerő terveik valóításához fognak.

Igy nyilatkozik a helyzetről Francziország mostani legnagyobb államfia. A republikánusok mindenestre sok vigasztalót találhatnak benne. De ezért nem elegendők most meg ezzel. Hozzáálltak már ök is a tetthez. Csoportosulnak, és készülnek e nagy napokra. Vidéken, egyes megyékben ellenállási bizottságok vannak alakulóban. Előrelátható, hogy ezeknek remítő sok bajuk lesz a mostani kormányjal.

Szemben ama coalitioval, melyet a fusionisták alkottak és tervökkel, hogy a nemzetgyűlés megnyitakor a monarchia helyreállítását hozzák javaslatba, a republikánusok sem maradnak tétlenül. Így Leon Say, a balközép elnöke, következő körlevelet intézett Párisból, f. hó 2-kán a balközép tagjaihoz:

„Kedves collega! Közeledik a pillanat, melyben a nemzetgyűlés újra megkezdí ülését.

Az elnapolás ideje alatt collégáink egy részben megfogamozott a monarchia restauratiojának eszméje Chambord gróf javára.

A pontosság tehát szigorú kötelesség most reánk nézve — és ön felfogja annak szükségességét, hogy a megnyitási ülésen mindnyájan helyeinken legyünk.

Sőt arra kérem, siettesse néhány nappal előbb való megérkezését Párisba vagy Versaillesba, hogy így a balközépnek politikája felett értekezhesünk szemben a mostani körülményekkel.

Szokott helyiségünkbe egy értekezletet hívok egybe ezennel s felkérem a legsürgősebb módon, hogy abban octóber 23-án részt vegyen.

A balközép nem tehetne ellenvetést elméleti, szempontból egy oly alkotmányos monarchia ellen, mely az 1789-ki evéken alapszik, de mindig azt hitte, hogy az egyedüli kormány, mely ma Francziországban lehetséges, az, mely a legkomolyabb biztosítékot adva a rend és a conservatio elvének legkevésbé zavarja fel az országot és legátalánosabban van attól, hogy egy pártnak kormánya legyen.

Ily nézetektől vezetettve, nem szűntünk meg követelni soha, hogy a kormány mostani formájában szerveztessék, hogy így egy enerváló provisorium helyett állandóságot létesítsünk.

Semmi sem történt olyan, a mi e határozatunk megváltoztatására bírna. Két herceg között családi kibékülés jött létre. E két herceg közül az egyik trónkövetelő volt; a másik nem volt trónkövetelő, hanem jelölt a trónra s megválasztathatót volna Francziország által, ha ez visszaakart volna térni a monarchiához. Egyébiránt sem egyiknek, sem másinak nem volt joga, hogy az ország nevében beszéljen. Csak egy orleanistával van kevesebb, vagy inkább az orleanismus eltűnt, hogy helyet adjon a liberalis pártnak.

Valamint a fusio előtt úgy ezután is meggyőződve maradnak annak szükségességéről, hogy szervezzük meg az alkotmányozó törvényeket és szervezzük a conservatív köztársaságot.

De ha ez a célunk, melyek cselekvési eszközeink? Ezeket fogjuk megállapítani a balközép értekezletén, melyet oct. 25-ra hívok egybe. — Leon Say, a balközép elnöke.”

## NAPI HIREK.

Kolozsvár, október 8. 1873.

— A király 6 felsége e hó 5-én Gödöllőre érkezett s 4—5 napot fog ott tölteni. Ez alkalommal 6 felsége elnöklete alatt több ministertanács tartatik.

— A király a törvény őre. Ő Felsége a király mostani gödöllői tartózkodása alkalmával több vadászatot fog tartatni. A kir. udvarnál tegnap ezekről levén szó, Ő felsége megározta a vadász



Sz. 1914. 1873.

(395)

(1-3)

## Hirdetmény.

A marosújvári m. kir. sóbánya hivatal részére 1874. évre szükségelt termény és anyagok beszerzése tekintetéből, jelen év **október 20-dik napján délelőtti 11 órakor** fent említett sóbánya hivatal helyiségében írásbeli árlejtés fog tartatni, következőkre:

3200 bécsi mérő elgyűzű, mérőnként 82 u. súlyyal,  
1800 „ „ tiszta, rostált ép és száraz kukuricza,  
270 „ mázsa tiszta fagygyu-gyertya, fontonként összefűzve,  
1600 „ öl ág nélküli 4" vastagságú hasábokra fűrésztel száraz bükki fa.

A kötlevel, vagy árlejtés pontjai a rendes hivatali órákban betekintheők. Az árlejtéshez hozzá szólni kívánók kötelesek 50 kros. bélyeggel ellátott ajánlataikhoz 5 % bánatpénzt csatolni.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A marosújvári m. k. sóbánya hivatal. 1873. október 4-kén.

Sz. 2430. 1873.

(397)

(1-3)

## Árverezési hirdetmény.

Felső-Fehérmegye képviselő bizottmányának folyó évi május 5-dik, s következő napjain tartott bizottsági ülésén 71 szám alatt hozott végzése folytán ezennel közhírré tétetik, miszerint Szász-Martonfalva községében a megye tulajdonát képező 175 sz. telekjegyzőkönyvbe fölvev praetoriális telek a rajta lévő gyár-ipari célokra használható épületekkel együtt **folyó évi október 30-kán** a helyszínén nyilvános árverésen el fog adatni.

Az árverezési feltételek a kitűzött helyen és időben az árverést végző hatósági közegnél megtekinthetők.

Erzsébetváros, 1873. október 2-kán.

APÁTHY, alispán.

## Nem hivatalos.

Stein János kiadásában megjelent:

### „A vallásos eszmék története.”

II-dik kötet.

Irta SZÁSZ DOMOKOS, kolozsvári ev. ref. pap.

Ára 90 kr. (a két kötetnek 1 frt 70 kr.)

Fölhívjuk e — műre, mely vallásos irodalmunk terén a maga nemében első — a hazai összes protestáns főtanodák, a protestáns lelkészek s

általában mindazoknak figyelmét, kiket az emberiség vallásos életének multja és jelene érdekel. Tömeges megrendeléseknél 20 % árelengedés!!!

Az első kötet közelebbi második kiadásban fog megjelenni!

## Ugyan csak

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt  
**kaphatók:**

A magyar kir. Curianak mint semmitő és legfőbb  
ítélőszéknek határozatai.

A polgári törvénykezési rendtartás (1868. 54. t. cz. §§-ai szerint).  
Összeállította Herczegh Mihál. 1871 és 1872. évi második folyam.  
Ára 2 frt 80 kr.

Kőtblák, hengeralakú, metszett és faragott fák  
köbthalmának föllelésére.

Lábmérték szerint összeállítá Kohlmann V. Ára 1 frt 80 kr.

## Le Pays des fourrures

par Jules Verne. Auteur des voyages extraordinaires couronnés par  
l'Académie française. Première partie. Ára 1 frt 80 kr.

## Prózai olvasmányok.

Az irálytan rövid vázlatával, középtanodai használatra.  
Szerkesztette Torkos László. Ára 1 frt 50 kr.

# Irodai fali naptár 1874 évre.

Rom. katolikus és protestáns, görög-orsz. és izraelita naptárral, bélyeg-  
illeték táblákkal, s a királyhágón inneni rész törvényeségei s járásbiróságai  
táblázatos kimutatásával.

**Különös tekintettel hivatali használatra.**

Ára 30 kr. Postán küldve 35 kr.

Magyar kézmű-iparosok Képes naptára az 1874-dik évre.

Szerkeszti Csukási József. Első év folyam. Számos fametszvényvel.  
Ára 50 kr.

Az Athenaeum Kis képes naptára az 1874-dik évre.

Szerkeszti Sárkány János Ferencz. Negyedik évi folyam.

Számos remek metszvényvel. Ára 50 kr.

Szerelmek Naptára 1874. Mulattató képes tartalommal.

Szerkeszti Don Juan Nro 2. Ára 80 kr.

Dr. Joh. Nep. Vogl's Volks-Kalender für das Jahr 1874.

Dreissigster Jahrgang. Preis 65 nkr.

Fromme's Oesterreichischer Medizinal-Kalender. Neunundzwanzigster

Jahrgang 1874. Herausgegeben von Dr. Josef Nader.

Preis 1 fl. 60 kr.

Ugyan csak

Stein János kereskedésében

kaphatók:

A komédia elmélete.

A Kisfaludy-társaság által jutalmazott  
pályamunka.

Irta Névy László. Ára 1 frt.

**Az arany ember.**

Regény 5 kötetben. Irta Jókai Mór.  
Ára 5 frt.

**ROBIN HOOD.**

Irta James György, fordította  
Petőfi Sándor.

Ára fűzve 1 frt 50 kr.

Kötve 2 frt 20 kr.

(396)

(1-1)

Az oklevelet nyert, legtit-  
tább és izletesb

## Virslí

folyó hó 9-től kezdve,  
a Minoritautezében 1 sz. a.  
Koczne által készül, párja  
10 kron.

## Hirdetés.

A kolozsvári cs. kir. Remont As-  
sent Comission közhírré teszi, hogy  
**lovassági remontákat**  
vásárol.

A lovaknak 14 markos és 3 hü-  
velyk magasságuaknak kell lenni lega-  
lább is, és 4 1/2 éveseknek.

A lovak minősége fog határozni az  
árakban, tekintettel a jószágra, nemes-  
ségre és nagyságra, 200 frtól 250  
frtig o. é.

(394) (2-3)

Tiszti lovak 325 frttal fizettetnek.

A felvétel tart naponta. Iroda: bel-  
magyarutca 44 sz.

ALEXANDROVICZ,  
cs. kir. őrnagy és elnök.

# STEIN JÁNOS

egyetemi könyvnyomdász Kolozsvárt,  
ajánlja a kolozsvári ev. ref. főtanodának, általa már évtizedeken át kezelt

# KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁJÁT.

a melynek helyiségei a legutóbbi időben tetemesen bővítettek és a munka eszközei a kor igényeinek megfelelőleg, tökéletesítették és  
szaporítottak, úgy hogy most

**három gyors-, két kézi sajtó és egy simító gép van működésben.**

A használandó betűk a jelenleg divó legmodernebb minták szerint öntvék.

A **könyomdát** kitűnő metsző kezeli s három sajtót és számos személyzetet foglalkoztat.

A **nyomdai munkák** kiállításához szükségelt anyagok a legjobb és legolcsóbb forrásokból erednek.

**PAPIR gyári árban számíttatik.**

Munkát minden időben, még éjjel is elvállal, és a leggyorsabban s legjutányosabban eszközöl.

A **gépek elegendősége**, valamint a munkaerők teljes száma teszi lehetővé, hogy minden

## KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI MUNKÁT

határozott időre, tisztán, izlésesen s oly olcsó árban képes előállítani, s e nemből bármely hazai nyomdával versenyezhet.

Elvállal mindennemű és nyelvű **könyvek**, bármiféle **rovatos ívek**, **körlevelek**, **arjegyzékek**, **számlák**, **nász-, gyász- és vigalmi jelentések**, **névjegyek**, **meghívó-jegyek**, **tánczrendek**, **gyógyszertári-jelzetek**, **bor-, rozsolis- és más vignettek**, **újévi és más alkalmi üdvözlők**, **barom-  
utlevelek**, **vásárcédulák**, **hirdetmények**, bármilyen nagyságú **falragaszok**, szóval minden e szakba vágó munkák izletes kiállítását.

**Különösen a kir. törvényszékek, megyei- s városi hatóságok és a községi előljárásságok figyelmét bátor arra felhívni, hogy  
a hivatali szükségletekre megkívántató nyomtatványok gyors kiállítására s legolcsóbb árszámítására különös súlyt fektet.**

Előleges költségvetéssel is készséggel szolgál, a gyakrabban előforduló s törvényszerű mintázatok birtokában lévén.

Az új „**polgári törvénykezési rendtartás**”-ban és a **Kolozsmegye gyalui egyesbirája által a községi előljárásságok részére  
kiadott „utasítás”**-ban előforduló magyar akár román szövegű nyomtatványokból — melyekből készletet tart — külön kis mennyiségben **konz számra** is, jutá-  
nyos árban szolgál. Az „**utasítás**”-ban előforduló mintáknál világosan kiteendő: **magyar** vagy **román** szövegű nyomtatvány szükséges-e?

Egyidejűleg bátorságot vesz magának könyvkereskedését (bel-középuteza 1 szám) és papirkereskedését is (főter  
2 szám, a tanácsház tőszomszédságában) emlékeztetbe hozni.

**STEIN JÁNOS,**

mu. egy. könyvtáros, egyet. könyv- és könyomdász s papirkereskedő.

(391)

(2-\*)

1873.